



ב"ה

פרשת נח

כי מי נח זאת לי

הפטרת נח-ישעיהו נ"ד ט'

שיט על גבי אוניה – קיום תורה ומצוות מתוך תענוג

מתכוננים לערוך "דינער" (לטובת הפעולות דהפצת התורה והיהדות) תוך כדי שיט על גבי אוניה (באופן של חידוש כו'). ועל פי תורת הבעל שם-טוב שכל דבר שיהודי רואה או שומע צריך ללמוד מזה הוראה בעבודתו לקונו, יש ללמוד הוראה גם מתוכן הענין של שיט באוניה.

...ביאור הענין :

ירידה לים – הוא ענין בלתי רגיל, דבר חידוש, שכן, מקום חיותו של האדם הוא על גבי היבשה דוקא (על דרך שמקום חיותם של הדגים הוא במים דוקא), שלכן, אינו יכול לירד לים אלא על גבי אוניה המגינה עליו מפני מי הים, ועד כדי כך, ששהותו בים על גבי אוניה היא בגדר של סכנה, שלכן, יורדי הים כשעלו ליבשה צריכים להודות^[1], שנאמר^[2] "יורדי הים באניות . . יודו לה' חסדו ונפלאותיו לפני אדם".

וענינו בנמשל - בעבודת ה'^[3]:

ירידה לים - קאי על כללות הענין דירידת הנשמה לעולם הזה הגשמי, שנמשל לים סוער, שיש בו "מים רבים", שעל זה נאמר^[4] "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה", "מים רבים הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות שבעניני עולם הזה כו', ועם כל זאת לא יוכלו לכבות את האהבה . . המוסתרת

שיש בכל נפש מישראל בטבע מבחינת נפש האלקית כו"ל^[5], והעצה היעוצה לינצל מהסכנה שבירידה לים, היא - להיות "יורדי הים באניות", דקאי על עניני התורה ומצוותיה, שהם ה"אניות" שעל ידם עוברת הנשמה את הים הסוער, עד בואה למחוז חפצה בשלום.

וזוהי ההוראה שיש ללמוד משיט באניה - שקיום התורה ומצוות הוא ענין המוכרח לעצם קיומו של האדם, כשם שאינו יכול להתקיים בלב ים ללא אניה !

ובסגנון אחר קצת : לימוד תורה וקיום מצוות אינו יכול להחשב כעשיית טובה למאן-דהו (שמדבר עמו ומבקש ממנו לקיים מצוה כו'), שהרי מדובר אודות הצלת עצם קיומו וחיותו ממש; משל למה הדבר דומה - לטובע בלב ים שנקרית לו אניה, שבודאי לא יחשוב על דבר "עשיית טובה למישהו" בעלייתו על גבי האניה, אלא אדרבה - יעשה את כל המאמצים לחתור ולהגיע אל האניה, כדי להציל את חייו !

זאת ועוד : שיט על גבי אניה - נעשה גם לשם טיול ותענוג, כבנדון דידן, שאין זה מצב שמוכרחים לעלות על גבי האניה כדי להנצל מסכנה כו', אלא, שהמשתתפים בשיט באים מרצונם הטוב כדי להנות ולהתענג מהשיט על גבי האניה.

ודוגמתו בנמשל - שמלבד קיום התורה ומצוות באופן המוכרח לקיומו וחיותו של היהודי, ישנו גם אופן נעלה יותר - שמקיים תורה ומצוות מתוך תענוג, עבודה מאהבה, "באהבתה תשגה תמיד"^[6] (כפי שמאריך הרמב"ם בסוף הלכות תשובה).

ולהעיר : הוראה זו, עם היותה שייכת לכללות חיי האדם - מודגשת היא ביותר כאשר יורדים בים על גבי אניה כפשוטו ממש, שכן, החידוש שבדבר מעורר להתבונן בתוכן הדברים, ולהסיק את המסקנא כו', מה שאין כן בדבר שרגילים בו, הרי, למרות הפלאת הדבר, לא שמים לב להתבונן כו', מפני הרגילות.

דוגמא לדבר : כאשר מתבוננים בענין ד"החזרת בי נשמת", ש"האדם מפקיד נשמתו עיפה והקב"ה מחזיר לו חדשה ורגועה"^[7] - הרי, התבוננות זו מביאה לידי רגש של אהבה להקב"ה, "מחיה חיים"^[8].

ועל אחת כמה וכמה כאשר מתבוננים בתוכן הברכה "נשמה שנתת בי טהורה היא כו" - שעל ידי זה יתוסף עוד יותר ברגש האהבה.

אלא, שמרוב הרגילות שבדבר, מידי יום ביומו - לא שמים לב להתבונן בזה ולהתפעל מזה כו'.

ועל דרך זה בעניננו, שכאשר האדם עוסק בעניניו הרגילים, כמידי יום ביום - אינו עוצר לחשוב ולהתבונן כו'; מה שאין כן כשבא דבר חידוש, כבנדון דידן, שיט על גבי אניה, הרי, החידוש שבדבר מעורר לחשוב ולהתבונן כו', ולכן, יש לנצל זה (בהוספה לעניני טוב וקדושה שיעסקו בהם על גבי האניה) כדי להתבונן גם בתוכן הענין ד"יורדי הים באניות" בעבודת ה', על פי המבואר לעיל באופן המובן ופשוט לכל אחד ואחת.

ועוד ועיקר, שלאחרי שובם מהשיט באניה ויעלו אל היבשה - מקומם הקבוע, שבו נמצאים רובם ככולם של בני האדם, ובמקום זה צריכים למלא את שליחותם עלי אדמות, בחלקם בעולם - יתנהגו ברוח הוראה זו, שיהיה ניכר ונרגש אצלם שקיום התורה ומצוות נוגע לעצם קיומם וחיותם, ויתירה מזה, כאמור, ענין של תענוג, עבודה מאהבה.

...ויש להוסיף, שבהוראה זו נכללת גם הפעולה דהפצת התורה, כולל גם הפצת המעיינות (פנימיות התורה) חוצה - שהרי, המים (מי הים והנהר שאליהם ירדו באניה, ועלו מהם ליבשה) נמשלו לתורה^[9], עד לפנימיות התורה, בחינת המעיינות שבתורה, ובאופן ד"ופרצת"^[10].

ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב
תו"מ ה'תשמ"ז ח"ד ע' 233

^[1] ברכות נד, ב. וש"נ.

^[2] תהלים קו, כג-לא

^[3] בהבא לקמן - ראה תורת הבעש"ט עה"פ יורדי הים באניות (כש"ט הוספות סנ"ח. וש"נ).

ולהעיר מביאווה"ז לאדהאמ"צ מג, א. ע' רי, ואילך.

^[4] שה"ש ח, ז.

^[5] תו"א ר"פ נח. ובכ"מ.

^[6] משלי ה, יט.

^[7] שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק רס"ד.

^[8] יומא עא, א. וראה סה"מ תש"י ע' 44.

^[9] ראה תענית ז. א. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ט. תניא פ"ד.

^[10] ויצא כח, יד.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה